

Kaubandustõkete vältimine siseturul

Direktiiv 98/34/EÜ

Euroopa Komisjon
Ettevõtlus ja tööstus

Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele aitab vastuseid leida teabeteenistus *EUROPE DIRECT*.

Tasuta infotelefon (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

*Osa mobiilsideoperaatoreid ei võimalda juurdepääsu 00 800-ga algavatele numbritele
või võtavad nende kõnede eest tasu.

Euroopa Liidu kohta on võimalik leida palju teavet internetist.
See on kättesaadav serveri Euroopa kaudu aadressil <http://europa.eu>.

Katoloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.
Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2008.

ISBN 978-92-79-09932-8
doi: 10.2769/80324

© Euroopa Ühendused, 2008

Allikale viitamisel on paljudamine lubatud. Muudelt autoriõiguse omanikelt tuleb
käesolevas väljaandes sisalduva teabe avaldamiseks taotleda luba.

Sisu

Kaubandustökete kõrvaldamine siseturult enne tökete ilmnemist	2
Töketeta siseturu poole püüdlemine	3
Ettevõtete ligipääs turgudele: näiteid probleemidest, mis lahendati direktiivi 98/34 protseduuriga	4
Alates 1984. aastast üle 12 000 teatise õigusaktide eelnõude kohta	6
Uute siseriiklike tehniliste normide kontrollimine enne nende jõustumist	8
Liigse halduskoormuse vähendamine, õigusaktide kvaliteedi parandamine	9
Tehniliste normide teabesüsteem (TRIS)	10
TRISi andmebaasi kasutamine	11

Kuigi siseturul on tagatud kaupade vaba liikumine, võib ettevõtjatel siseriiklike normide tõttu olla keeruline oma tooteid teistes liikmesriikides müüa. Siiski on olemas hea vahend, mis võimaldab ettevõtjatel endil võimalikke kaubandustõkkeid prognoosida, et vältida kaupade blokeerimist. Selleks on direktiivist 98/34/EÜ tulenev teavitamisprotseduur, mis kohustab liikmesriike teavitama Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike kõigist oma toodete ja teenustega seotud tehniliste normide eelnõudest enne nende vastuvõtmist siseriiklike õigusaktidena.

See protseduur võimaldab komisjonil ja teistel liikmesriikidel niisuguseid uusi norme ooteajal kontrollida ning tagada, et kõrgetasemelise ohutuse ja turvalisuse huvides loodud eelnõud ei tekitaks põhjendamatuid kaubandustõkkeid. Seega saab uusi kaubandustõkkeid ennetada, aidates nii kaasa ka ELi parema õigusloome algatusele, mille eesmärk on halduskoormuse vähendamine ja seadusandluse lihtsustamine liikmesriikides.

Kaubandustõkete kõrvaldamine siseturult enne tõkete ilmnamist

Suur kasu VKEdele

Kõnealune protseduur käsitleb kõigi toodete ja infoühiskonna teenustega seotud tehniliste normide eelnõusid. Eelkõige on see tähtis väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEdele), mis sageli pakuvad vaid üksikuid kitsalt spetsialiseeritud tooteid erinevates turuniššides.

Ettevõtete panus on oluline

Direktiivi 98/34 teavitamisprotseduur pakub ettevõtetele võimalusi aktiivselt osaleda võitluses liigse halduskoormuse vastu. Ettevõtetele on juba 25 aastat olnud direktiivi 83/189/EMÜ alusel võimalik abi paluda, kui teiste liikmesriikide uued siseriiklikud normid on nende hinnangul takistanud nende

toodete või teenuste pakkumist. Kõnealuse protseduuri reegleid rakendavad ka Türgi ning Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmesriigid Norra, Island ja Liechtenstein. Šveits teavitab vabatahtlikult.

Tõketeta siseturu poole püüdlamine

Günter Verheugen,
Euroopa Komisjoni asepresident,
ettevõtlus- ja tööstusvolinik

Direktiivist 98/34 tulenev ennetav lähenemine on 25 aasta jooksul aidanud oluliselt parandada siseriiklike tehniliste normide kvaliteeti ja vältida uute tõkete ilmumist siseturul. Esmapilgul näib teavitamine väga tehnilise protseduurina, kuid tegelikult on see olnud normide kõrge kvaliteedi kindlustamise vahend ja aidanud tagada tihedat koostööd komisjoni ja liikmesriikide vahel.

Kuigi suurema osa siseturu õigusaktidest moodustavad liikmesriikide õigusaktid, võimaldab

teavitamisprotseduur tänu partnerlusel põhinevale lähenemisele siseturu edukat toimimist. Direktiivi 98/34 protseduuri alusel esitatud teatiste suur arv peegeldab liikmesriikide pühendumist siseturu häireteta toimimise tagamisele ja siseturu eesmärkide saavutamisele. Samuti on väärtuslikuks osutunud komisjoni osalemine soovis kohelda kõiki ärivaldkondi võrdväärselt, stimuleerides sellega majanduskasvu, uute töökohtade loomist ja konkurentsivõimet. Kõnealune direktiiv on olnud üha suurema tähtsusega

õigusaktide „ilustamise“ (nn *gold plating*) vältimisel ning on seetõttu ELi parema õigusloome tegevuskava üks olulisemaid komponente.

Seetõttu tervitan ma koostööd komisjoni ja liikmesriikide vahel ning kutsun ettevõtteid ja majanduslikke sidusrühmi üles jätkuvalt oma panust andma.

Ettevõtete ligipääs turgudele: **näiteid probleemidest, mis lahendati direktiivi 98/34 protseduuriga**

Jalgrattad

Liikmesriigid nõudsid ohutusega seotud kaalutlustel, et jalgrataste tuled ja pidurid vastaksid siseriiklikele standarditele. Direktiivi 98/34 protseduuri alusel oli võimalik nende liikmesriikidega dialoogi astuda ning kõnealused liikmesriigid nõustusid oma territooriumil turustama teises liikmesriigis valmistatud jalgrattaid, millel on sihtriigi ohutusstandarditega samaväärsed ohutusstandardid.

Teisaldatavad tellingud (töölava)

Siseriiklike normide eelnõu kohaselt nõuti, et tootjad järgiksid sihtliikmesriigi norme või testiksid toodet täiendavalt tõendamaks, et tooted on õigusnormidega kooskõlas. Tootjatele oleks see protseduur kulukaks osutunud. Seetõttu nõudis komisjon, kiites heaks kõrgetasemelise ohutuse tagamise püüde, tehniliste normide muutmist nii, et päritoluriigi norme järginud tootjad võiksid esitada päritoluriigis korraldatud ohutuskatsete tulemused.

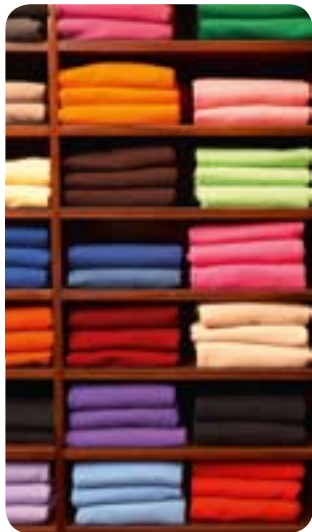
Toiduainete koostis

Päritolunimetuse skeemi alusel on kaitstud hulk traditsioonilisi toidukaupu. Lisaks sellele on mõni liikmesriik püüdnud kaitsta toidukaupu (näiteks teatavaid tomatitooteid) veel spetsiifiliste nimetustega, soovides need kehtestada siseriiklike tehnilisi norme sisaldavate eelnõudega ning millega on neile toiduainetele kehtestatud konkreetsed nõuded. Nendel liikmesriikidel soovitati kehtestada vastastikuse tunnustamise säte, et tagada teises liikmesriigis seaduslikult toodetud sama nimetuse all olevate kaupade turustamine. Muidugi tuleb tarbijale anda toote kohta piisavalt teavet, näiteks selle märgistamise teel.

Jalgrattad©zimmytws-Fotolia

Tekstiilitooted, jalanõud ja muud tarbekaubad

Mitmevärviliste villaste kootud riideesemete vinnad © Maria Mitrofanova-Fotolia

Ühes siseriikliku normi eelnõus nõuti kohustuslikku tekstiilitoodete ja jalanõude märgistamist ning majandusettevõtjatel kiiremas korras paljudele tarbekaupadele kasutamise- ja hooldusjuhendite lisamist. Teistelt liikmesriikidelt ja komisjonilt saadud tagasiside tulemusel võttis teatise esitanud liikmesriik oma seaduseel-nõu tagasi. Selle jõustamisega oleks tootjatele kehtestatud tarbetu ning liigne halduskoormus.

Pehme mööbel

Ühes siseriikliku normi eelnõus oli nõue, et täitematerjaliga mööbli mittesüttivuse kohta peab olema nähtav, loetav ja kustumatu märg. Kõnealusel mööblil pidi kaubandusvõrgu kõigis etappides olema kaasas tooteleht teabega mööbli kasutus-kõlblikkuse kohta, samuti selle kasutusjuhend ja vajalike ettevaatusabinõude kirjeldus. Pärast mitme

Punane diivan © Cristina Fumi-Fotolia

liikmesriigi, komisjoni ja ametiliitude sekkumist võttis teatise esitanud liikmesriik need nõuded tagasi, lihtsustades taolise mööbliga kauplemist toote ohutust kahjustamata.

Ventilatsiooni-süsteemid

Üks liikmesriik võttis vastastikuse tunnustamise sätte oma siseriiklike ventilatsioonisüsteemide tulekindlust käsitlevates õigusaktides kasutusele pärast seda, kui teised liikmesriigid seda sätet olid nõudnud.

Ravimipakendid

Tervislik elu © aldan-Fotolia

Üks liikmesriik loobus kavatsusest kasutada siseriiklikult müügilolevate ravimite pakenditel eri värve ja veel mõne nõude kehtestamise kavast. See liikmesriik väitis, et niisugused meetmed hoiaksid ära ravimite väärarbimise. Farmaatsiaettevõtted osutasid, et kavandatud nõuded ei ole tõhusad ja

nendega oleksid kaasnenud lisakulud. Samal arvamusel olid ka komisjon ja mitu liikmesriiki, kes pidasid kavandatud norme üsna ebamääraseks, kuna nendega oleks asjaomastele ettevõtjatele kehtestatud ebaselge kohustus. Lisaks ei olnud need ka õiguslikult selged, samuti jäid ebamääraseks nende kohaldamise tingimused.

Mineraalvesi

Aktiivne naine © Adam Borkowski-Fotolia

Üks liikmesriik teatas kavatsusest kehtestada miinimumnõuded vee kareduse kohta, mis oleks avaldunud mõju villitud vee turustamisele. Kui niisugused nõuded oleksid vastu võetud, ei oleks need enam võimaldanud kasutada kõige sagedamini esinevat villimisprotsessi. Pärast komisjoni sekkumist nõustus teatise esitanud liikmesriik eelnõud parandama, lubades kõnealuse sektori ettevõtetele jätkata mineraalvee müümist selles riigis.

Alates 1984. aastast üle **12 000 teatise õigusaktide** eelnõude kohta

Puuviljaosakond©Beth Van Trees-Fotolia

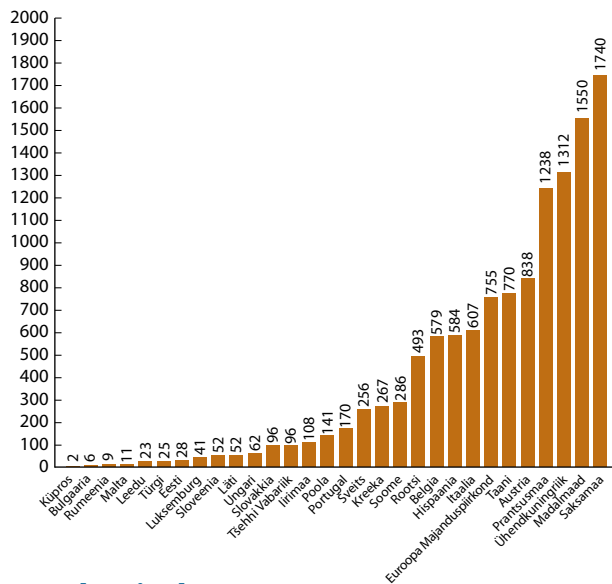
Satelliitsideantenn ja TV-antenn
©david hughes-Fotolia

Alates 1984. aastast on teavitatud rohkem kui 12 000 tehnilisest normist ja viidud need vastavusse siseturu eeskirjadega. Peamised normid, kus direktiivi 98/34 protseduuri on kohaldatud, on toiduainete tootmine ja põllumajandus, samuti side, transport, ehitus ja masinatööstus. 12 % juhtudest on komisjon jõudnud järeldusele, et

uued normid võivad kaubandusele avaldada pärssivat mõju. Rohkem kui 95 % ulatuses leiti sellistel juhtudel lahendus siiski enne kõnealuste normide vastuvõtmist liikmesriikides. Sellega välditi vajadust rakendada rikkumisega seotud menetlusi, mis on alati tülikad ja rasked kõikidele osapooltele.

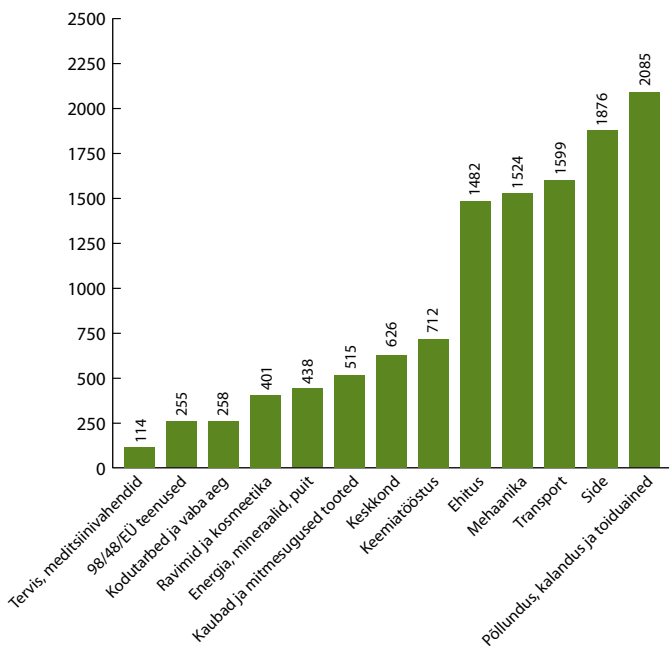
Protseduuris 98/34 osalevate riikide teatised riigiti

(Allikas: Euroopa Komisjon)

Teatised tööstussektore kaupa

(Allikas: Euroopa Komisjon)

Teatistele reageerimine

(Allikas: Euroopa Komisjon)

	LR ⁽¹⁾ märkused	EK ⁽²⁾ märkused	LR ⁽¹⁾ üksikasjalikud arvamused	EK ⁽²⁾ üksikasjalikud arvamused
1984–juuli 2008	3835	3687	1874	2018

(1) liikmesriigid

(2) Euroopa Komisjon

Uute siseriiklike tehniliste normide kontrollimine enne nende jõustumist

Liikmesriigid kasutavad direktiivi 98/34 protseduuri aktiivselt. Pärast eelnõu saatmist komisjonile peavad liikmesriigid vähemalt kolme kuu jooksul hoiduma asjaomase eelnõu vastuvõtmisest. Selle **ooteaja** jooksul tutvuvad eelnõuga teised liikmesriigid ja komisjon. Ooteaega võib pärast komisjoni või liikmesriikide konkreetseid reageeringuid pikendada juhtudel, kui kavandatav meede võib põhjustada kaubavahetusele põhjendamatuid tõkkeid.

Enne uue siseriikliku õigusakti eelnõu kehtestamist teavitatakse sellest ettevõtjaid, et neil oleks aega avastada potentsiaalseid takistusi oma majandustegevusele. Konsultatsioonidel osalevad töötus- ja kutseorganisatsioonid, kes abistavad komisjoni ja liikmesriike kasuliku teabega siseriikliku õigusakti eelnõu võimalike mõjude uurimisel nende valdkonnas.

Samuti võimaldab direktiivi 98/34 protseduur liikmesriikidel tutvuda teiste liikmesriikide kogemuste ja ideedega. See puudutab eriti vajadust leida lahendusi tehniliste normidega seotud ühistele probleemidele, eelkõige äsja reguleeritud valdkondades.

Suurendusklaas vanal raamatul ©Alexandr Trankov-Fotolia

Liigse halduskoormuse vähendamine, **õigusaktide kvaliteedi parandamine**

Revolutsiooniline süsteem on algselt saadik säilitanud originaalsuse. Süsteem väldib uute tõkete tekkimist siseturul, rõhutades läbipaistvust, ennetamist, dialoogi ja vastastikust kontrolli. Protseduur kõrvaldab siseturu ladusat toimimist häirivad tõked enne nende ilmumist, vältides sellega tagasiulatuvaid meetmeid, mis on alati kahjulikud.

Siseriiklike õigusaktide kontrollimine aitab parandada nende kvaliteeti. Direktiivi 98/34 protseduuri abil

- tagatakse kooskõla siseturu eeskirjadega
- juhendatakse komisjoni liikmesriikide abistamisel tehniliste normide kavandamise osas
- tagatakse, et siseriiklikes normides sisalduks majandusettevõtjatele vajalik teave

- võimaldatakse majanduslikel sidusrühmadel täielikult ära kasutada kõiki siseturu pakutavaid võimalusi, eelkõige **vastastikuse tunnustamise** põhimõtte kehtestamisega. Vastastikune tunnustamine tähendab seda, et ühes liikmesriigis seaduslikult valmistatud toodet võib teises liikmesriigis turustada, kaasa arvatud juhul, kui kõnealune toode ei vasta küll täielikult sihtliikmesriigi tehnilistele normidele, kuid on samaväärse ohutus- ja turvalisustasemega
- parandatakse siseriiklike normide kvaliteeti liikmesriike abistades, nii et siseriiklikud õigusaktid sisaldaksid majandusettevõtjatele vajalikku teavet ja oleksid õiguslikult selged.

Subsidiarsuspõhimõtte eelistamine

Direktiivi 98/34 põhieesmärgid on siseriiklike õigusaktide kvaliteedi parandamine ja Euroopa ühtlustamisvajaduste väljaselgitamine. Sellega järgitakse subsidiarsuse põhimõtet. Teisisõnu on otsuste langetamine deentraliseeritud ning sellega säilitatakse olemasolevad poliitilised, kultuurilised ja piirkondlikud traditsioonid.

Õiguskaitsevahendid

Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei saa kasutada ega teiste isikute suhtes rakendada ühtki tehnilist normi, millest pole eelnõu etapis direktiivi 98/34 protseduuri kohaselt teavitatud. Sama kehtib iga siseriikliku tehnilise normi osas, mis on vastu võetud ooteajal.

Raamat ja haamer©Charles Mims-Fotolia

Tehniliste normide teabesüsteem (TRIS)

TRISi andmebaas võimaldab juurdepääsu teavitatud õigusaktide eelnõudele. Sidusrühmadel on võimalik tutvuda neid huvitava liikmesriigi kavandatavate õigusaktidega või õigusnormidega, mis võivad mõjutada nende äri. Eelnõude teatised on liigitatud vastavalt nende eesmärgile või tegevusvaldkonnale.

TRISi andmebaas on portaalist Europa tasuta kättesaadav ja seda ajakohastatakse iga päev. Enamust teavitatud õigusaktidest saab lugeda kõigis ELi keeltes. Lisateavet leiate aadressil http://ec.europa.eu/enterprise/tris/public_info/

Kuidas toimida, kui mõni projekt võib minu ettevõttele probleeme tekitada või takistusi luua?

Majanduslikud sidusrühmad, kes avastavad, et kontrollimiseks esitatud uus siseriiklik norm võib mõjutada nende äri, võivad sellest teavitada komisjoni või asjaomase liikmesriigi ametiasutusi.

See samm võib olla otsustava tähtsusega. Direktiivi 98/34 kohane protseduur on läbipaistev, komisjonil ja kõigil liikmesriikidel on teatatud

eelnõude osas võrdne sõnaõigus. Eesmärk on tagada, et kõnealused eelnõud oleksid kooskõlas siseturu eeskirjadega.

Väga oluline roll on direktiivi 98/34 protseduuri tõhustamisel riiklikel kontaktpunktidel.

Trükkimas©Liv Friis-Larsen-Fotolia

TRISi andmebaasi kasutamine

TRISi andmebaas on kättesaadav Europa veebilehel (<http://ec.europa.eu/enterprise/tris/>).

Andmebaas pakub järgmist teavet ja teenuseid:

- **teatiste otsingut** TRISi andmebaasisüsteemist
- protseduuri 98/34 **Kes on Kes**, keskendudes kõigi liikmesriikide kontaktpunktidetele
- **tagasisidet ja märkusi**
- **tellida konkreetsete sektorite teatise**, registreerudes tasuta meililistis

Instrument teie käsutuses

Protseduur 98/34 võib teid teie töös aidata. Lisateavet leiате aadressil

http://ec.europa.eu/enterprise/tris/public_info/

Euroopa Komisjon

Kaubandustökete vältimine siseturul

Direktiiv 98/34/EÜ

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2008 - 12 lk - 17 x 24,5 cm

ISBN 978-92-79-09932-8

doi: 10.2769/80324

Käesolev väljaanne on rahastatud konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi (CIP) raames, mille eesmärk on toetada Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet.

Väljaannete talitus
Publications.europa.eu

ISSN 978-92-79-09932-8

